

Magasabb színvonal – egyre nagyobb állami támogatásból

Dr. Hoppál Péter örül, hogy 30%-kal nőtt a komolyzenei koncertekre látogatók száma

Másfél milliárd forinttal emelkedett a szimfonikus zenekarok és hivatásos énekkarok állami támogatása, s ez az összeg azért is jelentős, mert a mostani növekmény beépül az együttesek támogatási bázisába. Dr. Hoppál Péter államtitkárral az elosztás szempontjairól, a kulturális területen dolgozó közalkalmazottak illetményemeléséről, valamint arról is beszélgettünk, milyen szerepet töltenek be a szimfonikus zenekarok a kulturális alapellátásban. Szó esett a koncertlátogatók számának növekedéséről, Kocsis Zoltán örökségének gondozásáról, s a Nemzeti Filharmonikusokkal kapcsolatos tervekről is.

! Milyen szempontrendszer alapján osztották fel a 2016-os költségvetés maradványából rendelkezésre álló másfél milliárd forintot?

– A kormány először egymilliárd forint értékű forrásemelést irányzott elő. Balog Zoltán miniszter úrral azonban másfél milliárdos emelési javaslatot tettünk a kormány asztalára, hogy mindenki számára érzékelhető legyen az előrelépés. Nagy örömmre végül ezt az elképzelést fogadták el. A támogatás felosztása szakmai alapon történt, a besorolásoknak megfelelően. Az Előadóművészeti Törvény szerint a nemzeti kategóriába tartozó zenekarok 90 millió forintot kaptak, a Kodály és a Cantemus Kórus pedig 70 milliót. A kiemelt kategóriába tartozó zenekarok támogatása 80 millió forinttal nőtt, a szolnoki Bartók Kórus pedig 30 millióval gazdagodott. A Budapesti Fesztiválzenekar 40 milliót kapott ebből a keretből. Nem feledkeztünk meg az állam által fenntartott együttesekről sem. Áttekintettük, hogy az elmúlt években milyen ütemben történt a forrásbővítés nálunk, s ehhez igazítottuk a mostani összegeket is. A másfél milliárdos támogatás legnagyobb kedvezményezettje a Nemzeti Filharmonikus Zenekar és Énekkar: tavaly 200 millió forint forrástöbbletet kaptak, idén ebből a csomagból 134 milliót, így emelkedett 2 milliárd forintos összegre az állami támogatásuk. A Concertónak tavaly 200 millióval nőtt az állami büdzséje, a mostani 60 millióval pedig már 560 millió forintból gazdálkodhatnak.

! A támogatottak között van a Honvéd Férfikar, a Duna Szimfonikusok, valamint a Budapesti Filharmoniai Társaság Zenekara is...

– A Honvéd Férfikar a kulturális államtitkárság háttérintézménye, az EMMI fenntartásába került, és rájuk is gondoskodó figyelmet fordítunk. A mostani 66 millió

forintos támogatás is hozzájárul ahhoz, hogy növelhessék az együttes tagjainak alacsony bérét. Speciális helyzetben van a Duna és a BFTZ, igyekeztünk őket is segíteni. Úgy vélem, a másfél milliárdos támogatást igazságosan és hatékonyan sikerült elosztanunk, érzékelhető forrástöbbletet nyújtva a zenei együtteseknek.

! A mostani többlet beépül az együttesek támogatási bázisába? Ettől kezdve tehát minden évben számíthatnak rá a zenekarok és énekkarok?

– Igen. A Nemzetgazdasági Minisztérium az idei összeget még egyszeri támogatásként indította el, ám az utógegyeztetések eredményeként ezt a másfél milliárd forintot a kormány beépülő támogatásként nyújtja az együtteseknek.

! Miért ajánlották azt, hogy a növekményt bérfejlesztésre, valamint hangszervásárlásra költsek az együttesek? Eszerint a minisztérium is látja, hogy a pedagógus-életpálya-modell működése valóban elszívó hatást gyakorol, és sok muzsikusként inkább a tanári hivatást választja?

– Így van. Amikor a kormány elé vittük az ügyet, a legfőbb érvelésünk erre épült. A pedagógus életpálya-program miatt 30–40 százalékkal nőttek azon a területen a bérek, mely már veszélyezteti a zenekarok működését, elsősorban a vidéki együttesekét. Sokan ugyanis inkább a zeneiskolai tanári státuszt választják, így azonban gyengülnek a társulatok. Ezt az elvándorlást szeretnénk a többlettámogatással megállítani.

! Nemcsak a zenekarok és a kórusok kaptak támogatást, hanem januártól a kulturális közalkalmazottak is 15%-os illetménypótlékkal gazdagodtak. Minek és kiknek a hatására született döntés erről?

Dr. Hoppál Péter

– Másfél esztendővel ezelőtt kezdtünk erről gondolkodni az országos szakmai szervezetek vezetőivel és a szakszervezetek képviselőivel. 2008 óta ugyanis nem volt béremelés az ágazatban. Úgy véltük, egy erősödő Magyarországon a kultúrával foglalkozó munkatársaknak is nagyobb bért kellene kapniuk. Szimbolikus ügynek tekintettem ezt. A közös gondolkodás során körüljártuk, hogy lehet-e egységes kulturális életpálya-programot létrehozni. Sokáig folyt ezen a szakmai egyeztetés, de ma, másfél év elteltével úgy látjuk, hogy egy olyan életpálya-programot, amelyben mindenki benne van – muzeológus, könyvtáros, színész, zenekari muzsikusként, táncos és levéltáros, a szakmai különbözőségek miatt nem lehet kialakítani.

! Készült azért már egy előadóművészeti életpálya-modell...

– Azon valóban érdemes gondolkodni, ugyanakkor a táncosok helyzete például ott is igen eltér a színészekétől vagy a zenekari művészekétől. Ezért inkább azt a döntést hoztuk meg, hogy az állami és az önkormányzati fenntartású, közalkalmazotti státuszban dolgozó munkatársakat 15%-os illetménypótlékban részesítjük. Tavaly a

költségvetési törvényt már úgy terveztük, hogy 2017-ben álljon rendelkezésre ennek fedezete. Így történt, hogy 5,4 milliárd forint állami forrásból 2017. január 1-jétől húszezer-kettőszáz munkatársunk fizetése növekedett. Van azért még feladatunk, hiszen számos kulturális intézmény korábban gazdasági társasággá alakult, aminek vannak bizonyos előnyei – lehet, hogy magasabb bért tudtak adni a munkatársaiknak –, de ezzel a 15%-kal elképzelhető, hogy utol is értük őket. Most azt vizsgáljuk a minisztériumban, hogy emiatt nem képződött-e újabb szakadék. Egyelőre azt látjuk, hogy nem. Kérdés, hogy szükség lesz-e egy újabb kompenzációra. Ha a magyar gazdaság továbbra is jól teljesít, akkor gondolkozhatunk majd azon, hogy a közalkalmazottakat kell-e újra pozícionálnunk, vagy tágabb körben is tudjuk emelni a kultúráért dolgozók bérét.

■ *A mostani, 15%-os növekedés csak a közalkalmazottakra érvényes, így a más formában működő zenekarok, énekkarok tagjai nem részesülnek ebből a többletből. Vizsgálták azt a kört, hogy kiket érint mindez hátrányosan?*

– Azt vizsgáltuk, hogy kiknek előnyös. Teljes egyenlőség sosem lesz, az utópia. Amikor bekértük az adatokat, pontosan láttuk, hogy melyik együttesnél milyen átlagfizetések vannak. Elég nagy a szórás a szakmán belül: akadnak együttesek, ahol 140-150 ezer forint a bruttó bér, és láttunk 480 ezres összegeket is. A most folyósított támogatásból a nagyon alacsony fizetéseken tudtunk lényeges mértékben segíteni. Azt is hozzá kell tennem, hogy 2010-hez képest ma jóval több művészeti együttest tart fenn az állam. A támogatásért cserébe azt várja el, hogy a zene pozitív hatásai a magyar társadalomban is megjelenjenek, és a társulatok vigyék hazánk jó hírét a világban. Ehhez magas színvonalra van szükség. A polgári kormány azt vállalta, hogy ehhez több pénzt biztosít. A komolyzenei koncertlátogatók száma harminc százalékkal nőtt, 2010-hez képest ugyanis 2016-ban ennivel többen váltottak jegyet. Ez fantasztikus bővülés. Hozzáteszem, a színházjegyet vásárlók száma pedig 50%-kal lett nagyobb. A kormány arra törekszik, hogy bővítse a minőségi kultúra fogyasztóinak a körét, és mindent megtesz azért is, hogy minél több ember számára legyen mindez hozzáférhető. Ezért is építettük be a kulturális alapellátást az állami fenntartású kulturális intézmények szolgáltatási csomagjába. Abban is hiszünk, hogy a kultúrával, művészetekkel való ismerkedést gyerekkorban kell el-

kezdeni. Fontos célunk, hogy minden gyerek minden évben jusson el komolyzenei koncertre, múzeumba, színházba. Ha ugyanis kialakítjuk bennük a megfelelő igény szintet, akkor felnőttként már természetes lesz számukra ez a polgári érték. Ennek rendkívül pozitív társadalmi hatása van, ha kellő időben megalapozzuk, és mintaprogramokkal támogatjuk: évtizedek múlva egészségesebb társadalomhoz vezethet.

■ *Véleménye szerint a szimfonikus zenekarok milyen szerepet töltenek be a kulturális alapellátásban?*

– Nagyon fontos, dedikált feladatot végeznek, hiszen mobilizálhatóságuknak köszönhetően segíthetnek abban, hogy a leszakadó térségekben is minél többen, minél gyakrabban találkozzanak minőségi kultúrával. Számítunk a Filharmóniára is, amely 300 ezer gyereknek szolgáltat komolyzenét. Az Operaház Kultúrkaland programjának keretében pedig egyetlen nap alatt a gyerekek operát hallhatnak és múzeumi foglalkozáson is részt vehetnek. Szeretnénk ezeket a programokat továbbfejleszteni.

■ *Nem kellene az évenkénti, rendszeres koncertlátogatást beépíteni a tantervbe?*

– Ez az oktatási államtitkárság hatáskörébe tartozik. Természetesen együttműködünk velük, hiszen a művészeti képzés a gyerekek iskolai tanórán kívüli szocializációjában is szerepet kap. A két államtitkárság a Balog Zoltánnal együtt életre hívott „Mindennapos éneklés” szakmai programjában szintén együttműködik. Hat alkalommal ülésezünk már, s többek között arra jutottunk, hogy először képzésben részesítsük az óvodapedagógusokat, a tanítókat, és ezen keresztül próbálnánk meg az éneklés, a művészetek mindennapos jelenlétének pozitív hatásait bevinni az iskolarendszerbe. Ez nem megy azonnal, előbb módszertanilag elő kell készíteni. 2017-2018-ban ismét napirenden lesz az alaptanterv újragondolása, s bízunk abban, hogy több művészet és kultúra kap majd benne helyet. Hiszen bizonyított tény, hogy a zenét tanuló gyerekek minden tárgyból jobban teljesítenek.

■ *Visszatérve a zenekarok szerepére, sokan szembesülnek azzal, hogy az iskolák nem fogadják különösebben lelkesen a náluk programmal jelentkező együtteseket.*

– Akkor sem szabad feladniuk. A jó gyakorlatokat el kell tanulni az eredményesen dolgozó együttesektől, magam is tapasztaltam sok évig Pécsen, hogy a Pannon Filharmonikusok ilyen jellegű programjai

mennyire sikeresek. A művészetpedagógia mindig megújuló módszertani innováció igényel. Nem szabad a kudarcok miatt abahagyni a próbálkozást.

■ *A többletforrás és az illetménypótlék mellett a januári sajtótájékoztatón szó esett arról is, hogy szeretné a kormányzat, hogy Kocsis Zoltán öröksége tovább éljen. Mikor és milyen lépések következnek az NFZ-nél?*

– Kocsis Zoltán szellemi, művészi örökségét több módon is gondoznunk kell. Az egyik legkomplexebb feladat a tárgyi hagyatékek számbavétele. Balog miniszter úrral azon gondolkodunk, hogy az államnak létre kellene hoznia az örökösökkel együttműködve egy Kocsis-archívumot. Hatalmas az anyag, hiszen sok évtizednyi felvétel, cikk, kézirat gyűlt össze. A fiatal művészek is erőt, inspirációt meríthetnének ebből a nagy szellemi örökségből, melyet természetesen a zenetudósok számára is kutathatóvá kellene tenni. Emellett utolsó nagy interjújában Kocsis megfogalmazta a kormányzat felé azt az üzenetét, hogy örülne, ha minden zeneiskola kapna egy pianínót. Szép gesztust jelentene, s azt tükrözné, hogy a kormányzat figyel a magyar zeneoktatásra és a zenei nevelésre – vélekedett. Ezt az üzenetet mi testamentumként kezeljük, és a kormány elé vittük. Szeretnénk egy Kodály-Program részeként pályázati keretet nyitni a zeneiskolák számára erre a célra. Kérdés az is, hogy mi lesz az NFZ-nél elvetett magokkal, azzal a munkával, amit Kocsis ebbe az együttesbe két évtizeden keresztül fektetett. Ahhoz, hogy a következő évad Kocsis által megkezdett tervezése befejeződjön, szükség van megfelelő szakemberekre. Jó lenne, ha az új csapat már a következő évad tervezésében is részt vehetne. zámos nemzetközi mércével mérve is óriás muzsikuskunk van az idősebb generációban, akikre támaszkodnunk kell, ugyanakkor a középkorosztályban is rendkívüli magyar tehetségeket tartunk számon. Ideális esetben talán olyan karmestert kellene találni az együttes élére, aki hasonló korú, mint Kocsis Zoltán volt, amikor átvette az ÁHZ-t, és akire újabb húsz esztendő építkezés bízható... De megfontolandó kérdés, hogy vajon a külföldi világsztárok háza táján van-e, aki segítene Kocsis Zoltán örökségét kibontakoztatni, az együttesek számára új kapukat kinyitni.

■ *Mikorra várható az új vezető(k) kinevezése?*

– Mindenképpen szeretnénk, ha a döntés még tavasszal megszületne.

R. Zs.